

CARLES CERVANTES, MARTÍ CHECA, ADOLFO DE GRADO

EL PROCÉS DE DISTRIBUCIÓ DELS PRIMERS ADJUDICATARIS DE LES VIVENDES DEL CONGRÉS EUCARÍSTIC (1954)

Introducció

El passat 27 de juny de 1994 vam celebrar el quarantè aniversari del primer lliurament de claus als inquilins dels primers 184 habitatges que el Patronat de les Vivendes del Congrés Eucarístic construï en els terrenys –16,5 hectàrees– de la masia de ca l'Armera, propietat de la família Ros i de Ramis. Aquest lliurament va suposar els primers resultats visibles d'una idea proposada pel llavors bisbe de la ciutat, Dr. Gregorio Modrego Casaus, per a pal·liar el greu dèficit d'habitatges que Barcelona tenia i també el primer intent d'aplicar conceptes extrets de la sociologia a la distribució dels futurs veïns en l'espai donat per l'urbanisme que es creava. Aplicació feta aquí –el futur barri del Congrés– d'una manera global, a la recerca d'una vinculació més o menys relativa dels veïns a un espai urbà que hauria de desembocar en un sentiment de barri.

Les vivendes del Congrés Eucarístic

L'entitat Vivendes del Congrés Eucarístic (VCE) neix arran de la iniciativa conjunta d'un ampli sector de la burgesia industrial catalana i de l'Església catòlica. L'objectiu bàsic d'aquest projecte era donar una solució –si més no parcial– al greu problema que representava la manca d'habitatge en la Barcelona dels primers anys cinquanta.

Aprofitant l'abast i l'impacte que representà per a la ciutat la ce-

lebració del XXXV Congrés Eucarístic Internacional, ambdós sectors iniciaren una ben planificada campanya de propaganda i recollida de fons que permetria aconseguir el capital suficient per a la construcció del primer barri de les VCE (el de Can Ros, motiu del nostre estudi) i les posteriors realitzacions de l'entitat.¹

Aquest capital era aportat per dos tipus de donants: els socis fundadors de l'entitat, que aportaven quotes de 100.000 ptes. cadascun, i els socis protectors, que feien aportacions de quantitat variable. Els primers posseïen el dret de proposar, per cada quota de 100.000 ptes. que donaven, dos futurs adjudicataris de pisos (a partir del 1966, només podrien proposar-ne un), que normalment triaven d'entre els seus empleats més destacats o altres persones de confiança (servei domèstic i familiars).

La primera realització de l'entitat, que pretenia continuar d'una manera cíclica la construcció de nous grups de cases, fou el ja esmentat barri de les Vivendes del Congrés-Can Ros. Començà a construir-se l'any 1953 sobre els terrenys de la masia de ca l'Armera, que foren adquirits en etapes successives a la família Ros i de Ramis, propietaris de la finca. L'edificació definitiva del barri acabà l'any 1967 i reuneix un total de 2.772 habitatges i 315 locals comercials, distribuïts en 229 edificis.

El conjunt queda delimitat pels carrers de Concepció Arenal, Pardo, Riera d'Horta i Federico Mayo (actualment carrer d'Alexandre Galí), i ocupa una extensió de 16,5 hectàrees. El barri destaca pel seu urbanisme racional i equilibrat que desenvolupa una arquitectura econòmica quant a l'aplicació dels materials, que combina edificis de cinc pisos (majoritaris al barri), patis interiors i espais verds. El traçat dels seus carrers facilita la integració del polígon dins el conjunt de barris que l'envolten, i només les mancances inicials pel que fa als equipaments (escoles, espais per al lleure i l'esport, semàfors...) han donat motius de queixa als seus veïns. És aquesta distribució urbanística la que dóna al Congrés una fesomia única, inhabitual en altres barris de la perifèria barcelonina, i la que marca en gran mesura el caràcter i la vida quotidiana del barri.

1. C. CERVANTES, M. CHECA i A. DE GRADO, «La campaña de las Viviendas del Congreso Eucarístico Internacional. Una relación entre iglesia y burguesía en la Barcelona de los años cincuenta», dins *La sociedad urbana en la España contemporánea*, Recull de comunicacions del II Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea, [edició en suport informàtic] Barcelona, Asociación, 1994.

El procés d'adjudicació

La Junta del Patronat de les Vivendes del Congrés Eucarístic establí, a partir d'un reglament d'adjudicació aprovat l'any 1954, un seguit de requisits bàsics imprescindibles per a tenir opció a un habitatge dins el grup.² El sol·licitant havia de:

- Tenir necessitat real d'habitatge.
- Haver viscut, ell o bé els seus fills o consort, a la ciutat de Barcelona durant dos anys consecutius o més abans de la sol·licitud.
- Tenir els ingressos suficients per a poder pagar l'habitatge sol·licitat, però no tenir-los per a adquirir-ne un altre de diferent procedència.

A banda d'aquestes condicions bàsiques, el reglament d'adjudicació especificava uns altres aspectes, la major part de caire moral i ideològic, a valorar amb vista a l'obtenció d'una de les cases del Congrés:

- Superfície de l'habitatge insuficient per al nombre de membres de la família que hi viuen.
- Situació jurídica irregular respecte de la casa que fins llavors ocupen.
- Viure amb possibilitat de «dany moral».
- Serveis prestats en interès de la fe, la pàtria o la família.
- Mèrits especials quant a relacions socials i treball (llarga permanència en una empresa, actes d'abnegació, etcètera).

Establerts aquests criteris, la Comissió d'Adjudicació³ es reuní per a seleccionar, abans de l'acabament de les obres, els futurs inquilins. Les sol·licituds s'estudiaren detingudament i se separaren en dos blocs inicials. Segons les possibilitats de pagament, en concepte d'entrada, aquests dos blocs estarien determinats per l'«Agrupación A», possibilitat de pagar 8.000 ptes. o més i l'«Agrupación B» amb menys de 8.000 ptes. per al pagament inicial. A partir d'aquesta divisió econòmica, la segona classificació es féu, en primer terme, sobre l'«Agrupación A» que se separaria en: famílies ja constituïdes (85% del total) i futurs matrimonis (15% restant).

El tercer desglossament, basat en uns percentatges «ideals» (de fet, els percentatges reals de la població de Barcelona ciutat, aproximadament), es féu sobre la base de la categoria laboral, l'origen geogràfic i l'activitat socio-cultural dels caps de família sol·licitants:

2. *Una obra en marcha. 1952-1961*. Barcelona: VCE, 1961. pàg. 23

3. Comissió d'adjudicació creada el gener de 1954 i de la qual formaven part els membres de la Junta del Patronat següents: Rafael Rifà Puget, Ignacio Vidal Gironella, Lluís Jover Nunell i Jaume Nualart Maymí, essent el secretari administratiu del Patronat Felio A. Vilarrubias.

a) Obrers no qualificats	20%
Obrers qualificats	30%
Empleats administratius	30%
Subalterns	5%
Funcionaris	4%
Professionals liberals i independents	11%
b) Naturals de Barcelona i comarques veïnes	70%
Amb més de 15 anys de residència	20%
Amb menys de 15 anys de residència	10%
- c) En les mateixes condicions laborals i geogràfiques, es donà prioritat a un contingent del 5 al 15% entre les famílies vinculades a entitats religioses, sòcio-culturals i esportives.

Aquests barems s'aplicaren de la mateixa manera tant als aspirants proposats pels socis fundadors (25-40% del total) com als sol·licitants del torn lliure (75-60%).

El procés de selecció s'inicià amb l'estudi minuciós de les 18.000 sol·licituds presentades, a partir d'un treball mecànic amb fitxes perforades. Aquelles s'estructuren en 134 grups, segons els diferents barems i criteris abans esmentats. En tries successives, les sol·licituds es reduïren a 12.000 i, finalment, a 6.000.

En aquest sentit, el sistema d'adjudicació es basà en l'acumulació d'uns «punts» per part del sol·licitant; aquests, els establia la comissió d'adjudicació que puntuava les característiques de les divisions esmentades anteriorment.⁴ També es tingueren en compte les condicions familiars (persones a càrrec del cap de família sol·licitant o casos de viduïtat) i la necessitat d'habitatge, que s'establia segons la proporció de persones menors i majors de 8 anys per habitació ocupada en l'habitatge anterior al sol·licitat.

L'objectiu d'aquest complex procés era la constitució d'una mena de «barri model» quant a la seva composició sociològica. Tots els detalls van ésser tinguts en compte: els percentatges finals eren, en quasi tots els aspectes (categoria laboral, origen, etcètera), molt similars als del conjunt de la població barcelonina⁵; la qual cosa afavoria la integració ràpida de la població del barri dins la ciutat. Els criteris de tria sobre la base de la ideologia, la

4. «Carpeta núm. 3. Viviendas del Congreso Eucarístico». *Estudis i projectes*. Arxiu Diocesà de Barcelona.

5. C. CERVANTES, M. CHECA i A. DE GRADO. «Un model d'adjudicació de noves vivendes a Barcelona. Les Vivendes del Congrés Eucarístic. 1952-1967», *III Congrés d'Història de Barcelona. Ponències i comunicacions*, Barcelona, IMH, 1993. vol. II, p. 529-534.

religió i les inquietuds sòcio-culturals dels adjudicatariis, asseguraven un grup humà d'escassa conflictivitat social i política i amb una nul·la activitat reivindicativa. Finalment, cal esmentar que el rigor seguit en el procés de selecció dels adjudicatariis, es va veure reforçat per l'actuació dels inspectors del mateix Patronat, que comprovaven personalment les dades i la situació dels aspirants, i posteriorment dels adjudicatariis dels pisos.

La distribució per plantes dels adjudicatariis

La distribució dels futurs veïns dels habitatges del Congrés no es realitzà, però, de forma aleatòria.

La Comissió d'Adjudicació del Patronat encarregà a Jaume Nualart Maymí –director de personal de Rivière, SA–,⁶ que llavors era cap de propaganda de l'entitat, la redacció d'un projecte de distribució per plantes dels habitatges a adjudicar. Es va decidir fer l'encàrrec en la segona reunió de la Comissió d'Adjudicació, que va tenir lloc el 23 de febrer de 1954, i se n'aprovà definitivament la realització el 10 de març de 1954. La presentació definitiva del projecte i la voluntat clara d'aplicar-lo es va fer ben palesa en la vuitena reunió de l'esmentada comissió, que va tenir lloc el 30 d'abril de 1954.⁷ Aquest projecte consta d'un total de catorze punts, acompanyats d'unes taules de percentatges teòrics, on s'especifiquen les directrius bàsiques d'aquesta distribució.

6. Jaume Nualart Maymí (1910-1989) va estar vinculat professionalment tota la vida a l'empresa de trefilats metàl·lics Rivière, SA, en la qual entrà el 23 de gener de 1929. Al principi dels cinquanta va passar a ocupar el càrrec de cap de personal de la fàbrica que l'empresa tenia a Sant Martí, i poc temps després va passar a ser-ho de la fàbrica que tenien a la Bordeta. Llavors s'incorporà en qualitat de cap de propaganda al Patronat de les Vivendes del Congrés Eucarístic. Posteriorment, el 1964 va ser nomenat director de personal de la nova factoria que Rivière construïa a Cerdanyola. El 7 de març de 1980 els seus companys li feren un homenatge per a celebrar els 50 anys de treball a l'empresa i li lliuraren una placa que deia: «*L'home del bon mot, de la paraula n'ha fet el verb de l'ànima. 23-1-1929 a 30-6-1979*». El 27 de juliol de 1989 moria víctima d'un accident d'automòbil. Per a més informació vegeu F d'A. PUIGDOMÈNECH I TEY, *Historial de la indústria metal·lúrgica Rivière. 1835-1979*. Barcelona, 1993.

7. Prou evidents són les paraules reflectides en la vuitena acta corresponent a la reunió de la Comissió d'Adjudicació feta el 30 d'abril, en la qual, a més, feren les modificacions puntuals al projecte amb vista a la seva aplicació real. «... *Finalmente se estudió un proyecto de distribución de usuarios por plantas presentado por el Sr. Nualart, ... La comisión consideró de gran interés dicho estudio felicitando al Sr. Nualart por su competentísima exposición.*» «carpeta núm. 7 Viviendas del Congreso Eucarístico. Comisión adjudicación, actas y relaciones varios fundadores». Arxivi Diocesà de Barcelona.

En el text del projecte, Nualart exposa les consideracions que han de determinar com i a qui s'adjudicarà cadascun dels pisos.

En un intent d'aplicar idees emanades de la sociologia i aplicades a l'àmbit urbanístic, es procura d'evitar una aglomeració de persones amb la mateixa activitat professional i situació socio-econòmic. S'intenta, però, reunir gent amb mentalitats similars. Nualart considera que, en definitiva, aquesta mena d'agrupacions es creen de manera espontània a totes les poblacions: «...por evasión de las clases más cultas hacia ambientes más adecuados a su formación. Este movimiento es el que ha originado el desplazamiento hacia el Tibidabo de las clases altas de Barcelona...». I afegeix: «aún cuando este proceso no se manifiesta en las clases sociales que deberán albergar las Viviendas es una tendencia que existe en el fondo de la mayoría de las personas y es, por lo tanto, un aspecto que hemos de tener en consideración». Renuncia, però, a agrupar, en un mateix bloc de pisos, persones d'identica classe social o grup d'activitat laboral. Com a solució intermèdia, es proposa que en un mateix edifici convisquin «...personas de distinta condición, si bien procurando unas condiciones que permitan la máxima sociabilidad y vida de relación». Es pren el concepte de «planta» (replà d'escala) com a unitat en la qual basar la distribució per pisos, i es remarca la importància bàsicament social d'aquest element arquitectònic. Així doncs, es col·locarà la gent del mateix nivell social i laboral en una mateixa planta. En aquest aspecte, Nualart presenta uns valors teòrics de distribució, seguint els criteris abans exposats, per a ser aplicats als 184 primers habitatges que es lliuraran: (vegeu taula 1).

A l'hora de distribuir els inquilins, Nualart segueix el criteri del que ell anomena «*sentido de a mayor cultura, plantas inferiores*», situant els treballadors de categories laborals menys qualificades i, per tant, menys retribuïdes, en les plantes superiors de l'edifici. Tant és així que Nualart, considerant l'avantatge que representa la ubicació en plantes baixes, proposa que els inquilins d'aquestes paguin una sobrequota, que a més serviria per a justificar l'adjudicació d'aquests pisos a persones de categoria laboral més alta.

Per a concloure, s'inclou en el projecte uns quadres numèrics que indiquen la distribució pels conceptes següents: classes socials i laborals, catolicitat, lloc de residència i naturalesa dels adjudicataris; els mateixos conceptes que s'havien pres en consideració a l'hora de fer la tria dels adjudicataris de pisos a nivell general (vegeu taula 2).

La proposta de Nualart, quant a la distribució per plantes, intenta assolir els objectius que el Patronat ja havia fixat pel que fa a la tria dels adjudicataris de pis. La intenció de formar un barri equilibrat en tots els sentits, amb una composició sociològica similar a la de Barcelona, i capaç d'inte-

grar-se plenament dins d'ella, és ben clara i explícita. De fet, podem apreciar un tipus de distribució vertical prou tradicional en aquesta ciutat (és el cas, per exemple, de molts immobles de l'Eixample):⁸ les plantes inferiors es reserven a les classes més benestants (els burgesos i comerciants a l'Eixample de principis de segle seran ara els administratius, funcionaris o professionals liberals a les cases del Congrés) mentre que els pisos alts són per a treballadors manuals més o menys qualificats.

No obstant això, hi ha altres motius i condicionants que determinen els criteris de distribució dels inquilins. És prou clar que Nualart parteix de conceptes basats en el determinisme –principalment en el camp de la sociologia– que l'indueixen a fixar cada «classe social» dins un espai ben delimitat i quasi inamovible. A aquest efecte crea una sèrie de grups o «classes» amb els quals treballarà per a realitzar el seu estudi. I dins cadascun d'ells confon nivell econòmic, cultural i laboral, de manera que, per exemple, identifica d'una manera absoluta i sense cap vergonya el col·lectiu d'obres no qualificats amb el grup de cultura més baixa, com queda ben clar en el punt 14è del projecte: «...ya que ni a todos es preciso explicarles las causas que motivan esta distribución ni muchos la entenderían y calibrarían en su verdadero sentido». I molt més explícit, en aquest sentit, és Nualart en l'11è punt de l'estudi: «...y de [obreros] calificados para abajo, es posible que hicieran desmerecer el tono de los jardines interiores donde están situadas las viviendas. Tengamos en cuenta que los habitantes de estas viviendas acostumbran a hacer «vida de calle»; es decir, son los que están más en contacto con la calle. Hemos creído que la forma propuesta equilibraba la situación». És difícil trobar un plantejament més classista en aquest aspecte.

D'altra banda, no s'ha d'oblidar que la divisió per grups dins l'escala socio-econòmica també obeeix a efectes pràctics; és a dir, calia agrupar els futurs veïns d'una o altra manera per a facilitar la ja de per si mateixa feixuga tasca de distribuir-los amb uns criteris determinats, equivocats o no. També cal aclarir que, molt probablement, Nualart aplicà els seus coneixements com a cap de personal de Rivière, SA, per a qualificar i agrupar –sobretot a partir de la categoria laboral i el nivell econòmic– els adjudicataris dels pisos.

Els objectius que el Patronat de les Vivendes del Congrés intentà assolir per mitjà d'aquest procés de distribució són diversos i variats. L'intent de diversificar buscant la integració més fàcil dels veïns al nou barri i a la resta

8. S. BARJAU, «Arquitectura, paisatge urbà i ordenances. L'aspecte dels edificis a l'Eixample clàssic»; M. D. LLOPART, *Les cases de l'Eixample de portes endins*, dins «La formació de l'Eixample de Barcelona». Barcelona: l'Avenc, 1990.

Classes laborals	Baixos	1a planta	2a planta	3a planta	4a planta
1. Obrers no qualificats	-	-	-	-	37
2. Obrers qualificats	8	-	7	40	3
3. Administratius	-	21	33	-	-
4. Subalterns	10	-	-	-	-
5. Professions liberals	-	6	-	-	-
6. Funcionaris	4	-	-	-	-
7. Independitzats	-	13	-	-	-
Totals	22	40	40	40	40

Taula 1: Distribució per plantes, dels habitatges del primer lliurament, segons les categories socio-laborals establertes pel patronat de les VCE. Les xifres presentades són les valoracions teòriques que Nualart presentà per tal de ser aplicades en aquest lliurament. Considerà 182 vivendes que eren les establertes al projecte inicial, finalment la distribució i el lliurament es va fer sobre 184, per una modificació del número de pisos a construir que finalment va haver-hi sobre el projecte original.

de la ciutat ja ha estat citat i queda ben palès en els punts 4, 5 i 6 del projecte. És positiu el fet de no crear petits nuclis on s'agrupin exclusivament persones d'igual situació econòmica o laboral, ja que això comporta el perill que aquests grups es puguin arribar a aïllar dels altres i patir una certa marginació. No obstant això, i paral·lelament a l'interès per a evitar aquesta mena de problemes, el Patronat busca l'eliminació del perill que representen les reivindicacions col·lectives. El fet d'agrupar, per exemple, treballadors d'una mateixa empresa, els facilita les activitats de reunió i reivindicació a l'entorn de l'àmbit laboral o, d'una manera més general, la concentració majoritària d'obriers manuals en un o més blocs del barri hauria donat a aquest una fesomia de barri «obrer» (com més endavant es construiran a Barcelona), dins el qual les inquietuds socials de la classe treballadora podrien haver posat en perill la imatge de «barri model»⁹ que els promotors de les Vivendes del Congrés havien cercat en tot moment. El fet de dispersar grups potencialment conflictius i amortir-los amb la presència d'individus de sectors socials més conservadors (o vinculats a l'Església d'una o altra manera), va ser un dels aspectes bàsics que es van valorar dins el projecte de distribució per plantes de Nualart. Aquest estudi –com hem vist anteriorment amb la comparació de les dades teòriques i finals– s'aplicà d'una manera prou rigorosa, i assolí, tant en l'aspecte integrador com en el d'evitar conflictes socials, els objectius que des d'un principi es va fixar l'entitat Vivendes del Congrés.

9. C. CERVANTES, M. CHECA i A. DE GRADO, *op. cit.*

- Per classes sòcio-laborals:	
Obrers qualificats	58
Obrers no qualificats	37
Administratius	54
Subalterns administratius	10
Funcionaris (militars i guàrdia urbana)	4
Professions lliures	6
Independitzats	13
TOTAL	182
- Per la catolicitat:	
Necessàriament practicants	43
Militants catòlics	14
No necessàriament practicants	125
TOTAL	182
- Lloc de residència i naturalesa:	
Naturals de Barcelona i de la regió	118
Amb més de 15 anys de residència	43
Amb menys de 15 anys de residència	21
TOTAL	182

Taula 2: Dades teòriques d'aquestes categories.

El quadre mostra la distribució teòrica dels inquilins, segons tres categories: classe sòcio-laboral –la base de la distribució– i altres dues categories que, si bé es van aplicar en el segon i tercer lliuraments de pisos d'una manera clara, en aquest primer la falta de documentació puntual sobre la veritable realitat del veïnatge no ens permet veure'n la funció. Tanmateix, cal apuntar la forta incidència, tot i que a nivell teòric, dels naturals de Barcelona i Catalunya, pel que fa la categoria de lloc de residència i naturalesa. Aquests representen un 65% dels usuaris teòrics previstos; en aquest mateix grup es mostrarà una preocupació en els primers moments de vida del Patronat per a atendre el dèficit d'habitatges de la població estrictament barcelonina. Aquesta atenció va anar canviant d'orientació amb relació a l'increment de la immigració de fora de Catalunya al llarg dels anys cinquanta.¹⁰ Igualment, pel que fa a la categoria de catolicitat, cal esmentar que el 69% no calia que fossin practicants catòlics. La idea de relació entre les persones,

10. Aquesta preocupació envers el caràcter deficitari de l'habitatge a Barcelona quedava reforçada pel binomi classificador: naturals de Barcelona o que portin més anys de residència, d'una banda, i anys de treball en la mateixa empresa, de l'altra. La comissió d'adjudicació considerava que a més anys, major grau d'honoradesa. *Op. cit.* nota núm. 4

prenent el replà de l'escala com a eix de comunicació interveïnal, fa que n'hi hagi prou amb col·locar d'una manera estratègica els anomenats «militants catòlics», només el 8% dels usuaris, juntament amb els practicants catòlics, per tal que la religió prengui partit en la vida quotidiana dels nousvinguts. Al nostre entendre, aquesta categoria seria explicable pel sentit dels habitatges i de l'acte religiós que els va fer possible, com també pels mateixos promotors de l'obra, amb una clara intenció de cercar en cada bloc de pisos el «núcleo dirigente social i catòlic», primer al bloc i després a la parròquia o bé a la «Comisión Consultiva General del Barrio», embrió de la futura associació de veïns.¹¹

El lliurament de les claus als primers 184 inquilins

La culminació del procés d'adjudicació va ser el lliurament de les claus als futurs veïns del barri en un solemne acte de benedicció presidit pel bisbe Modrego, el governador civil, Felipe Acedo Colunga, i el director general de l'Institut Nacional de la Vivenda, Federico Mayo.¹²

Els habitatges lliurats són en les anomenades illes 1 i 2, que situàrem a l'entorn dels actuals carrers de l'Espiga, Cep, Felip II i Cardenal Tedeschini. Dels pisos lliurats —en principi 179— 82 van correspondre a adjudicatari proposats pels socis fundadors, entre els quals destacaren els propis membres de la Junta del Patronat i empreses afins, i d'altres pertanyents a la burgesia industrial i financera de la ciutat, tant persones individuals com en nom d'empreses, per exemple els Roger; Rivièrre, SA; Bertrand; Güell; Forcada, SA, etcètera. Els 97 restants s'adjudicaren en l'anomenat «turno libre»; és a dir, persones deslliurades de qualsevol vinculació amb el Patronat i els seus socis. En aquest sentit, aquesta bipolarització dels adjudicatari podia crear una certa visió d'adjudicació pactada per influències i recomanats. En un intent d'evitar aquest corrent d'opinió, el mateix dia del lliurament es publicava en *La Vanguardia* de Barcelona i en el *Diario de Barcelona* la llista completa dels futurs usuaris dels nous pisos, indicant-ne la professió.¹³

Així, el 27 de juny, d'aquests pisos en restaven ocupats 172, s'havien produït 7 renúncies —2 de soci fundador i 5 de «turno libre»— ocasionades més per voluntat de l'adjudicatari que volia aconseguir una millor situació

11. *Op. cit.* nota núm. 4.

12. «Las Viviendas del Congreso Eucarístico», *La Vanguardia Española*. 27-6-1954.

13. *Op. cit.* nota núm. 10.

Baixos				
Classes laborals	S.F. (1)	T. L. (2)	Total	Total teòric
1. Obrers no qualificats	3	2	5	-
2. Obrers qualificats	4	1	5	8
3. Administratius	-	1	1	-
4. Subalterns	3	1	4	10
5. Professions liberals	-	-	-	-
6. Funcionaris	-	1	1	4
7. Independitzats	-	1	1	-
No adjudicats o sense informació			7	
TOTALS			24	22
Primera planta				
Classes laborals	S.F. (1)	T. L. (2)	Total	Total teòric
1. Obrers no qualificats	2	1	3	-
2. Obrers qualificats	3	-	3	-
3. Administratius	9	14	23	21
4. Subalterns	-	-	-	-
5. Professions liberals	-	3	3	6
6. Funcionaris	1	1	2	-
7. Independitzats	-	5	5	13
No adjudicats o sense informació	-		7	
TOTALS			24	22
Segona planta				
Classes laborals	S.F. (1)	T. L. (2)	Total	Total teòric
1. Obrers no qualificats	3	1	4	-
2. Obrers qualificats	16	2	18	7
3. Administratius	6	11	17	33
4. Subalterns	1	-	1	-
5. Professions liberals	-	-	-	-
6. Funcionaris	-	-	-	-
7. Independitzats	-	-	-	-
No adjudicats o sense informació				
TOTALS			40	40
Tercera i quarta plantes				
Classes laborals	S.F. (1)	T. L. (2)	Total	Total teòric
1. Obrers no qualificats	15	12	27	37
2. Obrers qualificats	3	27	30	43
3. Administratius	9	2	11	-
4. Subalterns	1	1	2	-
5. Professions liberals	-	1	1	-
6. Funcionaris	1	-	1	-
7. Independitzats	-	-	-	-
No adjudicats o sense informació			8	
TOTALS			80	80

* Taula 3: Distribució final per plantes dels habitatges del primer lliurament, segons les categories socio-laborals establertes pel Patronat de les VCE. (1) Inquilins adjudicataris proposats per un soci fundador. (2) Inquilins adjudicataris de torn lliure.

del pis en el lliurament següent que per denegacions per part del Patronat. A les renunciacions, s'havien de sumar 5 pisos que restaven pendents d'adjudicació, 4 de soci fundador i 1 de «turno libre». El 30 de juny s'adjudicaren 5 nous pisos -3 de soci fundador i 2 de «turno libre». Finalment, el 8 de juliol es lliuraren els pisos restants, tots de «turno libre». El 26 de juliol de 1954 restaven totalment ocupats.¹⁴

Pel que fa a la distribució final i real per plantes i a la seva relació amb el barems teòrics establerts (vegeu taula 3), cal afirmar que l'aproximació entre els totals reals i els teòrics és prou important, sobretot pel que fa als grups majoritaris (en general, obrers i administratius dominen en les plantes prèviament destinades a ells). Més variació s'aprecia en el cas dels grups d'inquilins minoritaris, on el canvi d'un sol individu pot afectar visiblement la proporció final respecte dels valors teòrics. Un punt i a part mereix la distribució en els baixos, a causa de l'absència de dades sobre inquilins reals (aproximadament un 30% dels baixos figura en els quadres definitius d'adjudicació sense especificar). Aquest primer torn d'adjudicacions no serà el definitiu, ja que les entregues i els canvis de pis no restaran tancats en acabar el repartiment que ha estat objecte del nostre estudi.

BIBLIOGRAFIA

C. CERVANTES, M. CHECA M i A. DE GRADO, «Un model d'adjudicació de vivendes a Barcelona: les Vivendes del Congrés Eucarístic. 1952-1967», *III Congrés d'Història de Barcelona. Ponències i comunicacions*. Barcelona: IMH, 1993. v.2.

C. CERVANTES, M. CHECA M i A. DE GRADO, «La campaña de las Viviendas del Congreso Eucarístico Internacional. Una relación entre iglesia y burguesía en la Barcelona de los años cincuenta», *La sociedad urbana en la España contemporánea. II Congreso de la Asociación de Historia Contemporánea*. [Edició en suport informàtic]. Barcelona: 1994.

Una obra en marcha. 1952-1961. Barcelona: VCE, 1961.

Viviendas Congreso Eucarístico. Entidad benéfico-constructora. [Memòries]. Barcelona: VCE, 1952-1972.

F. PUIGDOMÈNECH TEY, *Historial de la indústria metal·lúrgica Rivièra. 1835-1979*. Barcelona: [s.n.], 1993.

Carpets «Viviendas del Congreso Eucarístico». Arxiu Diocesà de Barcelona. *La Vanguardia española*, 1954.

14. *Op. cit.* nota núm. 4.